

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 29.4.2009
COM(2009) 209 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

за напредъка на Седмата европейска рамкова програма за научни изследвания

{SEC(2009) 589}

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Научните изследвания са движеща сила за създаването и използването на знания, пораждаат идеи и решения благоприятстващи икономическия растеж, конкурентоспособността и създаването на работни места, и помагат да се намерят отговори на дългосрочните предизвикателства като изменението на климата и застаряването на населението. Главната цел на Седмата рамкова програма за научни изследвания¹ (РП7) е да подпомогне изграждането на европейско научноизследователско пространство, европейски вътрешен пазар за изследователи, научни знания и технология, който да подобри високите научно-технически постижения чрез подобряване на конкуренцията, координацията на научноизследователските дейности и интереса към програми и политики, насочени към мащабните предизвикателства пред обществото. Със своите научно-технически приоритети, съсредоточени върху устойчивото развитие, РП7 има централна роля за прилагането на Лисабонската стратегия, за подкрепата за устойчивия растеж на Европа в условията на глобална икономика и за нейното превръщане в динамична нисковъглеродна икономика, основана на знанието и отговаряща на обществените потребности.

Дългосрочните предизвикателства, пред които бяхме изправени преди настъпването на кризата, не са изчезнали и днес целите на Лисабонската стратегия са по-валидни от всякога. Сега е време не за ограничаване, а за увеличаване на разходите за научни изследвания и иновации, за да посрещнем тези предизвикателства и да положим основите на икономическото възстановяване.

Този доклад оценява напредъка на РП7 и работата, която остава да се свърши до пълното постигане на първоначалните цели. Той изпълнява законовото задължение, залегнало в Решението относно РП7 на ЕО² и поставя основата за междинна оценка на програмата през 2010 г.³. Съпровождащият работен документ на службите на Комисията предоставя повече подробности по разглежданите въпроси.

2. НАЧАЛОТО НА АМБИЦИОЗНО И МНОГОСТРАННО НАЧИНАНИЕ

В сравнение с предишната РП6, РП7 е значително по-мащабна по своя размер и обхват. В нея се съчетават приемственост и новаторство. Запазени са изпитаните елементи от РП6, като стипендиите „Мария Кюри“, подпомагането на европейски научноизследователски инфраструктури и дейности на ЕВРАТОМ, както и финансирането на Съвместния изследователски център (JRC) като източник на солидна и независима научно-техническа подкрепа за политиките на ЕС. Заедно с това в РП7 са

---

¹ През 2007 г. започнаха две Седми рамкови програми (под общото име „РП7“) съгласно Договорите за ЕС и за Евратом. За информацията относно целите и структурата на РП7, както и за нейното приложение до момента, вж. годишните доклади за 2007 г. и 2008 г., публикувани на адрес <http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=reports>.

² Член 7, параграф 2, ОВ L 412, 30.12.2006 г., стр. 1

³ Този доклад се ползва от становището на Европейския консултативен съвет за научни изследвания (ERAB) от 19 февруари 2009 г., публикувано в приложение към работния документ на службите.

въведени новости и радикални иновации по отношение на нейното съдържание и приложение, които налагат опростяване и промени в управлението.

Наличните данни за 2007 г. и 2008 г. показват, че стартът на РП7 е бил успешен:

- Реакцията на научната общност към нейните покани за предложения показва, че е налице засилено търсене на научни изследвания в рамките на Общността. Получени са близо 36 000 предложения, от които за финансиране са избрани над 5 500. Като се вземат предвид двуетапните процедури за кандидатстване, общият процент на участие е 21,7 %.
- Признава се качеството на процеса на оценка, като 91 % от оценяващите заявяват, че качеството на процеса на оценка е било сходно или по-добро от националните оценки, в които са участвали.

Изглежда, че новаторските подходи, приложени в РП7, дават положителен резултат:

- Успехът на Европейския съвет за научни изследвания е очевиден благодарение на над 11 000 предложения, получени при първата покана. В престижни изследователски институти в цяла Европа вече са започнали над 500 проекта за гранични изследвания, които са резултат от първите покани по схемите на ЕСНИ за начални субсидии и за субсидии за утвърдени изследователи.
- Установени са пет мащабни публично-частни партньорства — съвместни технологични инициативи (СТИ), — всяко от които представлява независим правен субект съгласно член 171 от Договора за създаване на ЕО: „Иновативни лекарства“; „Вградени изчислителни системи“ (ARTEMIS); „Чисто небе“; „Наноелектроника“ (ENIAC) и „Горивни клетки и водород“ (FCH). ARTEMIS и ENIAC лансираха проекти от първите покани и току-що публикуваха вторите си покани. Другите СТИ са лансирани първите си покани, по които в момента се провеждат оценка и подбор на първоначални проекти.
- Има голямо търсене на новия Финансов инструмент за споделяне на риска (ФИСР) след създаването му през юни 2007 г., като по него са одобрени 30 операции, а към началото на 2009 г. стойността на отпуснатите заеми достигна EUR 2 милиарда.
- Създадени са две агенции — Изпълнителна агенция за научни изследвания и Изпълнителна агенция на ЕСНИ, чиято цел е да осигурят ефикасното управление на непрекъснато нарастващия бюджет на РП7 без пряко увеличение на персонала в Комисията.
- Постигнат е напредък в опростяване на участието в РП7: След установяването на нов гаранционен фонд повечето предварителни проверки на финансовата жизнеспособност стават непотребни; система за еднозначна регистрация позволява правните документи да се изпращат еднократно, което доведе до десетократно намаление на одитните сертификати и предварителните проверки на финансовите възможности в сравнение с РП6.

Някои въпроси заслужават допълнително внимание и анализ:

- Усредненият общ дял на участие от страна на МСП в предложенията по специалните програми „Сътрудничество“ и „Капацитети“ представлява около 11 % от исканото финансово участие от ЕС.
- По-ниското от средното участие на повечето нови държави-членки в РП7 е уравновесено от по-високи финансови вноски: участниците от ЕС-12 са получили

почти 5 % от цялото искано финансово участие за РП7; за сравнение, делът на ЕС-12 в общите вътрешни разходи за научни изследвания и развитие за ЕС-27 е 2,8 %.

3. НАПРЕДЪК КЪМ ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА РП7

3.1 Изграждане на европейско научноизследователско пространство

През декември 2008 г. държавите-членки приеха съвместна концепция за европейското научноизследователско пространство (ЕНП) към 2020 г.⁴ Чрез „процеса от Любляна“ те се ангажираха да работят съвместно за осъществяване на тази концепция в партньорство помежду си и с Комисията. Концепцията за ЕНП предлага подходящите условия и стимули за научни изследвания със силно въздействие и инвестиции за научни изследвания и развитие, с което се прибавя европейска стойност чрез поощряване на здравословната конкуренция към високи постижения, най-вече сред изследователите; заедно с това се позволява свободното движение на изследователи, научно знание и технологии („петата свобода“), подпомага се координацията между източниците на финансиране на научните изследвания и сътрудничеството между промишлените и академичните среди.

РП7 действа като катализатор на усилията за изграждане на ЕНП посредством 4 специални програми, всяка от които има специална мисия:

Програма „СЪТРУДНИЧЕСТВО“: Постигане на водеща позиция на ЕС чрез подкрепа за сътрудничеството в научно-техническата област и отворените иновации

Инструментите за съдействие в научните изследвания по програма „Сътрудничество“ позволяват на промишлеността и академичните среди да си съдействат в пространство на „отворени иновации“, с което допринасят за свободното движение на знания и технологии. Европейската прибавена стойност и ефектите на структуриране по отношение на ЕНП са решаващи критерии при избора на приоритетни теми, независимо от размера и обхвата на инструмента. Докато проектите за научни изследвания и развитие от по-малък мащаб могат да обслужват отделни изследователски екипи или конкретни потребности на дадена политика, РП7 призна необходимостта от по-стратегически подход към постигането на водещи научно-технически позиции и от структуриране на ЕНП, с което премина към по-мощни програми и стратегически инициативи с по-голям обхват и критична маса: „съвместните технологични инициативи“ (СТИ) и партньорствата между обществените органи, така наречените инициативи по член 169, чрез които ЕС участва в програми за научни изследвания и развитие, предприети съвместно от държавите-членки.

СТИ представляват нов подход към публично-частните партньорства, но тяхното установяване като „общностни органи“ бе продължително и бавно. Твърде е рано да се прецени дали СТИ ще имат очаквания ефект за подобряване на технологичното лидерство на ЕС в първостепенни области, но те изглеждат обещаващи за стимулирането на инвестициите на ЕС в научните изследвания в една по-опростена бъдеща рамка. В РП7 бяха лансирани три нови инициативи по член 169: Интелигентна

---

⁴ „Концепция 2020 за европейското изследователско пространство“, приета от Съвета по конкурентоспособност на 2 декември 2008 г., вж. документ 16767/08

заобикаляща среда (ИЗС), EUROSTARS⁵ и Европейска научноизследователска програма по метрология (ЕНПМ). Като се вземат предвид опитът и поуките от първата инициатива по член 169 в РП6, Партньорството за клинични изпитвания между европейските и развиващите се страни (ПКИЕРС) и изграждането на схемите ERA-NET, този вид общи инициативи между национални програми доказват достойнствата си, както и предвид възможни бъдещи инициативи за съвместно прилагане на програми.

Програма „ИДЕИ“: Стимулиране на творчеството и високите постижения на европейските научни изследвания

Европейският съвет за научни изследвания се превърна във виден и влиятелен компонент на европейското научноизследователско пространство. С бюджет от около EUR 7,5 милиарда за приблизително седем години, той предоставя стабилна подкрепа за граничните изследвания в Европа, чиято критична маса е постижима единствено на равнище ЕС. Като признание за ползите, породени от конкуренцията в цяла Европа, редица държави-членки на ЕС вече са решили да отпуснат национални безвъзмездни помощи на кандидати с високи постижения, които не са били одобрени при процеса на оценка на помощите от ЕСНИ.

Най-важното постижение бе установяването на независим Научен съвет, съставен от изтъкнати учени. Съветът самостоятелно оформи научната стратегия за гранични изследвания в Европа и, в партньорство с Комисията, създаде структури и механизми за прилагане на управляваните от научни изследователи схеми за безвъзмездни помощи във всички области на научните изследвания, основани единствено на критерия за високи постижения.

Въпреки преодоляването на предизвикателствата, които неизменно съпътстват старта на институционална операция от подобен мащаб, място за самодоволство няма. През 2009 г. трябва да завършат промените по внедряването на структурата на Изпълнителната агенция на ЕСНИ. Независим преглед на ЕСНИ трябва обективно да анализира мащаба на този на пръв поглед ранен успех и да помогне за откриването на бъдещи възможности за подобрене. Това би трябвало да допринесе за дълготрайния успех на ЕСНИ като един от най-важните компоненти на истинското ЕНП.

Програма „ХОРА“: Засилване на човешкия потенциал на европейските научни изследвания чрез „движение на мозъци“

Броят на кандидатурите, получени при първата покана показва, че няма спад в интереса към стипендиите „Мария Кюри“, предлагани от програмата „ХОРА“ и че те спомагат за балансирано „движение на мозъци“ на европейско и световно равнище, както и за създаването на висококачествена и подвижна работна сила в сферата на европейските научни изследвания и развитие. Въпреки това, използването на стипендиите за промишлеността и академичните среди може да бъде подоброено чрез по-добра комуникация на възможностите, насочена към промишлеността и МСП.

Програма „КАПАЦИТЕТИ“: Повишаване на научния и иновативен капацитет в Европа

---

⁵ Предложението BONUS ще бъде представено преди края на 2009 г.

Всички дейности по програмата „Капацитети“ са предмет на засилено търсене, най-вече тези, които подкрепят научните изследвания за МСП и сдружения на МСП.

Ограничаващия фактор при изграждането на 44 приоритетни инфраструктурни проекти от стратегически европейски интерес, формуирани от Европейския стратегически форум за научноизследователски инфраструктури (ESFRI), е липсата на общностни и национални ресурси и недостатъчната интеграция с други финансови инструменти (ЕИБ, структурни фондове). Приемането на нова законова рамка за европейските научноизследователски инфраструктури би трябвало да даде нов тласък и сигурност на финансовото планиране. Най-напредничавата международна мрежа в света, GEANT, приложи иновативна хибридна мрежова технология и набор от предназначени за потребителите услуги, които дават възможност за научноизследователско сътрудничество в световен мащаб. Заедно с GEANT, електронната инфраструктура на EGEE (Enabling Grids for E-Service) дава на учените достъп до изчислителни ресурси в цял свят.

Дейностите „Научноизследователски потенциал“ и „Региони на знанието“ прибавят стойност към изграждането на междурегионалния научен капацитет, особено в районите за сближаване, но изглежда, че бюджетът им не е достатъчен за оказване на мащабно въздействие, най-вече в новите държави-членки. По-доброто и целенасочено използване на структурните фондове, чийто бюджет, предвиден за научни изследвания и иновации в периода 2007—2013 г. е приблизително същият като РП7, би могло, в сътрудничество с целите и инструментите на РП7, да допринесе много повече за повишаване на равнището на научно-техническите постижения в ЕС.

Полагат се повече усилия за изграждане на партньорство на европейско равнище между научноизследователските среди и обществото. Нова схема на финансиране позволява на организациите на гражданското общество да участват в РП7, а обществените платформи разработват научноизследователски програми по въпроси като социално интегрираните градски среди.

В контекста на ЕНП, РП7 подпомага развитието на по-последователни и съгласувани научноизследователски политики в Европа посредством подкрепата за отворения метод на координация и развитието на партньорства в ЕНП в рамките на процеса от Любляна.

3.2 Принос към устойчивото развитие

Една от основните цели на РП7 е да подпомага устойчивото развитие, като отговаря на нуждите на промишлеността и обществото и, съвместно с други политики и инструменти, да постигне нисковъглеродна икономика, основана на знанието.

Отговор на интердисциплинарните предизвикателства, обществените потребности и приоритетите в политиките...

РП7 е със силна насоченост към разрешаване на социалните предизвикателства и отговор на приоритетите в политиките на Общността. В резултат на това през първите две години на РП7 44 % от бюджета за програмата за сътрудничество бяха предназначени за интердисциплинарни изследвания в подкрепа на обновената **стратегия за устойчиво развитие**, най-вече по въпросите на околната среда, енергията и храните, земеделието и биотехнологиите, и включването на СТИ „Чисто небе“ и „Горивни клетки и водород“ като основни елементи.

РП7 играе важна роля в посрещане на **екологичните предизвикателства**, особено в контекста на Пакета за действия в областта на климата и възобновяемите енергийни източници. Това включва въпроси като биологичното разнообразие, намаляването на бедствията и наблюдението на Земята.

В отговор на предизвикателствата пред **здравето и демографските промени**, РП7 подкрепи развитието на новаторски инструменти и услуги за управление на медицинското знание и осигуряване на нови форми на здравна помощ, в частност чрез Здравната програма (и най-вече СТИ „Иновативни лекарства“), програмата „ИКТ за здраве“, инициативата за водещ пазар в областта на електронното здравеопазване (eHealth), програмата „Интелигентна заобикаляща среда“ и ИКТ, предназначени за повишаване на качеството на живот на възрастните хора.

РП7 увеличи значително усилията в отговор на **предизвикателствата за сигурността**, например чрез финансиране на инициативи в областта на биотероризма, както за осигуряване на технологии за реагиране при случаи на зараза, така и за вникване в психологическите измерения и готовността, които са важни елементи в предотвратяването и управлението на кризи и следкризисни ситуации.

РП7 отговаря на **интер- и многодисциплинарните предизвикателства**, обхващащи области като околна среда, енергетика, транспорт и биотехнологии, например с отправяне на интердисциплинарна покана за предложения, засягащи биорафинериите⁶ и с помощ за установяването и прилагането на Европейска стратегия за мореплавателските и морските изследвания. Усилията, насочени към по-доброто разбиране на факторите, от които зависи оформянето на общественото и икономическото развитие в Европа допълват чисто технологичните изследвания. Подкрепата за социално-икономическите и хуманитарните науки оправдава разработването на нови варианти на политиката (както например в случая, свързан със скорошната финансова криза).

Счита се, че перспективата за по-ефективна борба с големите обществени предизвикателства е в обединяването на усилията и ресурсите, както и в развитието на съвместни стратегии чрез **„съвместно програмиране“**. Европейският стратегически план за енергийните технологии може да служи за модел, тъй като предоставя процеси и инструменти за по-ефективно ангажиране на правителствата, промишлените среди и научноизследователската общност съответно чрез инициативна група на държави-членки, европейски индустриални инициативи и установяването на Съюз за европейски научни изследвания в областта на енергетиката — всички те се основават на последователна стратегическа европейска програма за научни изследвания.

... същевременно насочен към потребностите на реалната икономика...

РП7 стана свидетел на подновен ангажимент към посрещане на потребностите на промишлеността, най-вече чрез сътрудничеството с европейските технологични платформи (ЕТП). Съществуващите в момента 36 ЕТП помагат за координирането и обединяването на усилията в областта на научните изследвания и развитието, особено в тематични области с високо промишлено участие като ИКТ, нанотехнологиите, енергетиката, транспорта и космическото пространство. Чрез сътрудничеството с

---

⁶ ОВ С 226, 3.9.2008 г., стр.20

държавите-членки и посредством националните технологични платформи, ЕТП постигат структуриращ ефект, който надхвърля Рамковата програма⁷. В някои случаи те са довели до установяването на СТИ.

Напредъкът в постигането на целта за 15 % участие на МСП се оказва под очакванията. Тъй като е възможно специално изработените схеми за подпомагане на МСП, каквато е наскоро лансираната инициатива EUROSTARS, предназначена за МСП с интензивна научноизследователска дейност, да станат по-привлекателни, ползата от целите и от текущите инструменти за МСП заслужава допълнителен анализ и оценка.

Новият Финансов инструмент за споделяне на риска (ФИСР), финансиран съвместно от РП7 и Европейската инвестиционна банка, който предоставя заеми за рискови инвестиции в областта на научните изследвания и развитието, стана обект на повишено търсене от страна на промишлеността и най-вече на средните предприятия. В момента операциите по заемите покриват енергетиката, ИКТ, науките за живота и автомобилните компании в 14 европейски държави, като предстои увеличаването им през 2009 г.

... и пълноценно използване на потенциала на ЕС в областта на научните изследвания и развитието чрез оптимизиране на последователността и единството между политиките и инструментите

В условията на конкуриращи се приоритети е по-важно от всякога да се наблегне на стойността на научните изследвания в Общността с цел постигане на целите на ЕС за устойчив растеж и създаване на работни места. Използването на пълния научноизследователски потенциал на ЕС обаче може да бъде постигнато само чрез добра последователност и координация между политиките и инструментите, свързани с научните изследвания, иновациите и образованието на национално равнище и на равнище ЕС, и най-вече между инструментите за финансиране на Общността, включително Програмата за конкурентоспособност и иновации (ПКИ), програмите за образование и обучение през целия живот и структурните фондове. Тази координация трябва да се прояви както във фазата на тяхното съставяне, така и по време на прилагането им.

Европа все още изостава по отношение на превръщането на знанието и научноизследователските резултати в иновативни продукти и услуги. Трябва да се отстранят пречките пред свободното движение на знания, технологии и на продуктите, в които те са внедрени, а мерки в областта на търсенето като стандартизация, обществени поръчки и регулиране могат да подпомогнат появата на пазари за иновативни продукти, отговарящи на обществените потребности („водещи пазари“)⁸.

Постоянно предизвикателство, особено в настоящата криза, е да се поддържа равновесието между необходимостта от краткосрочни действия за поощряване на търсенето и „интелигентни“ инвестиции в научните изследвания и развитието, подпомагащи постигането на европейска нисковъглеродна икономика, основана на знанието. На това се набляга в контекста на Европейския план за икономическо възстановяване⁹: чрез инвестиране в енергийна ефективност за създаване на работни

⁷ <ftp://ftp.cordis.europa.eu/pub/technology-platforms/docs/evaluation-etps.pdf>

⁸ COM(2009)116: Стратегия за НИРД и иновации в ИКТ — По-високи цели за Европа

⁹ COM(2008)800: Европейски план за икономическо възстановяване

места и спестяване на енергия; чисти технологии с цел стимулиране на сектори като строителството и автомобилостроенето на нисковъглеродните пазари на бъдещето; и инфраструктура и взаимовръзки за насърчаване на ефективността и иновациите.

3.3 Отваряне на научните изследвания в ЕС към света

Мащабните световни предизвикателства като промените в климата, бедността, заразните болести, заплахите за доставките на енергия, храна и вода, и сигурността на гражданите подчертават необходимостта от ефективно **международно научноизследователско сътрудничество**. РП7 има за цел да подкрепи съвместни научноизследователски дейности в области, представляващи общ интерес, които облагодетелстват както ЕС, така и трети държави чрез редица нови схеми като специалните дейности за международно сътрудничество, отворените целеви покани, „побратимяването на проекти“ и координираните покани на програмно равнище. По този начин дейностите на международното сътрудничество са по-добре интегрирани в цялата програма и вече не се смятат за отделно действие.

Наскоро развитата Европейска стратегическа рамка за международно научно-техническо сътрудничество набляга на необходимостта от засилено партньорство между държавите-членки и Общността с цел ефективен принос към стабилността, сигурността и просперитета в света. Рамката улеснява отварянето на ЕНП към света чрез интегриране на съседите на Европа в ЕНП посредством асоцииране към РП7, чрез поощряване на сътрудничеството с важни трети държави посредством географско и тематично насочване, и чрез подобряване на рамковите условия за международно научно-техническо сътрудничество, като например глобални инфраструктури за научни изследвания, подвижност на изследователите, взаимен достъп до научно-изследователски програми и права на интелектуалната собственост.

Науката и инженерството предоставят множество решения за намаляване на бедността и за социално-икономическото развитие в Африка. Партньорството Африка—ЕС в областта на науката, информационното общество и космоса¹⁰ дава основа за съчетаване на финансирането на развитието и научните изследвания от европейски и национални източници около проекти, отговарящи на потребности, формулирани от Африканския съюз и неговите държави-членки.

Международният експериментален термоядрен реактор (ITER) представлява важна крачка към доказването на приложимостта на чиста и изобилна енергия чрез технологиите на ядрен синтез. Като уникален световен проект на истинско сътрудничество той също представлява важен и стимулиращ пробен камък за замисъла, управлението и финансирането на международна широкомащабна научна инфраструктура.

3.4 Подобряване на управлението, контрола и опростяването

Основната цел в управлението на РП7 трябва да бъде максимизиране на резултата от всяко евро инвестирано в научните изследвания (изпълнение), като се дава гаранция, че финансирането на научните изследвания е в съответствие с правилата (законност и редовност) и че отрицателният финансов ефект от грешките е минимизиран (корекция).

---

¹⁰ http://ec.europa.eu/development/icenter/repository/EAS2007_action_plan_science_en.pdf

Макар че тези цели не се изключват взаимно, тяхното съгласуване налага компромиси, а постигането на точното равновесие както между тях, така и между ограничените ресурси, определени за всяка от тях, е решаващо за успеха на програмата.

Изпълнението на програмата се гарантира от високо конкурентни покани и от тяхната независима научна оценка. Процесите, процедурите и инструментите на управление трябва да бъдат прости и ефективни, за да се гарантира отговорно и прозрачно инвестиране на общностни средства и да се избегне административната тежест. Редом с постиженията, посочени в раздел 2, напредъкът към опростяване е очевиден:

- Опростява се възстановяването на разходите чрез постепенно въвеждане на фиксирани ставки и еднократни плащания, като самото отчитане на разходи не се изисква в случаите, когато бенефициентът заявява, че този вариант е по-прост.
- Прогресивно се въвеждат методологии за изчисляване на средните разходи за персонал. Това е много важна стъпка, тъй като разходите за персонал продължават да бъдат основната причина за грешки. Въпреки това, тяхната употреба ще бъде възможна само за ограничен брой бенефициенти в първата пилотна фаза.
- Документацията се опростява и хармонизирана в рамките на цялата програма, а уреждането на споразуменията се улеснява от нови електронни механизми.
- Честотата на докладите се намалява и се въвежда интернет система за събиране на финансови отчети.
- Съществуват ясни публикувани упътвания и гореща линия, които помагат на бенефициентите да избегнат най-честите грешки.

Опростяването обаче може да се осъществи само в определен законов контекст и по-конкретно, във Финансовия регламент на Общностите и в Правилата за участие и разпространяване. Тъй като Комисията не може самостоятелно да промени тези правила, нейните усилия, изложени по-горе, се съсредоточават върху отстраняване на административните пречки, опростяване на процедурите и предоставяне на ясни упътвания. Докато тези постепенни промени вървят в правилната посока, нараства подкрепата за тезата, че истинското и важно опростяване ще наложи промяна на самите правила¹¹, като грешките при транзакциите се поддържат на приемливо равнище. Това ще наложи:

- Споразумение на всички заинтересовани участници относно адекватното равновесие между отговорност и поемане на рискове. Европейският консултативен съвет за научни изследвания призова Европейския парламент и Съвета да установят подход към финансирането на научните изследвания, който да е по-толерантен към поемането на рискове и да е основан на доверието. Комисията предложи това да бъде постигнато в междуинституционния дебат в нейното Съобщение „Към общо разбиране на концепцията за допустим риск от грешки“¹² и възнамерява да предложи подробен анализ на допустимия риск, *inter alia*, за научноизследователската

---

¹¹ Доклад за последващата оценка на РПБ:

http://ec.europa.eu/research/reports/2009/pdf/fp6_evaluation_final_report_en.pdf

¹² COM(2008)866:

политика през 2010 г., стига бюджетният орган да даде достатъчно окуражаващи сигнали.

- Основен преглед от страна на законодателните органи върху финансовите правила на Общността, свързани с бъдещите рамкови програми. Това би трябвало да позволи не само повече яснота и по-малко тежести, но и ефективното опериране на новите инструменти, които осигуряват основата за по-стратегически подход към управлението на научно-изследователските програми.

Планира се съобщение на Комисията през 2010 г., което ще позволи анализа на тези въпроси.

Научноизследователската програма на ЕС е все по-ясно насочена към достигане на целите на политиката, свързани с по-мощни икономически, обществени и екологични предизвикателства. Следователно, налага се да бъдат разгледани алтернативи на прякото управление с оглед увеличаването на влиянието и структуриращото въздействие на научно-изследователската политика на ЕС и свързаното с нея финансиране в подкрепа на цялостните цели на политиката на ЕС. Двете агенции, създадени за прилагането на елементи от РП7 — Изпълнителна агенция за научни изследвания и Изпълнителна агенция на ЕСНИ — позволиха ефикасното управление на увеличения бюджет на РП7 без пряко нарастване на персонала в Комисията. Те ще поемат изцяло отговорностите си през 2009 г. Оценката на тези агенции ще спомогне за по-нататъшното оптимизиране на работата им с цел да позволи управлението на много по-високи научноизследователски бюджети, като в същото време отделя проектите и финансовото управление от разработването на политиката. Възможно е да се наложи отделянето на по-голямо внимание на подходи, целящи да увеличат структуриращия ефект на финансовото подпомагане в партньорство със заинтересованите страни и държавите-членки, какъвто е случаят със съвместните технологични инициативи и инвестициите по член 169.

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Седмата рамкова програма се адаптира, за да помогне на ЕС да постигне целите си за създаване на нисковъглеродно и основано на знанието общество. Тя се стреми да увеличи стимулиращото влияние върху обществените и частни инвестиции в научните изследвания и развитието, и да разнообрази инструментариума си с оглед максимизирането на европейската добавена стойност.

РП7 остава решаващ инструмент за подпомагането на високите научни постижения и технологичното развитие, с което реагира на приоритетите в политиката на ЕС и нуждите на промишлените среди и обществото. Съвременният неблагоприятен икономически контекст подчертава още по-силно нейното значение. РП7 допринася за продължителните научноизследователски усилия, както частни, така и обществени, какъвто е примерът с обществено-частните партньорски инициативи за екоавтомобили, енергийно ефективни сгради и заводи на бъдещето, лансирани като част от Европейския план за икономическо възстановяване.

С цел да получи съвет за по-нататъшното подобрене и евентуално адаптиране на РП7, Комисията ще се обърне към независима експертна група, която ще предприеме **междинна оценка на РП7**. Нейният мандат трябва да бъде одобрен през есента на 2009 г., а оценката трябва да приключи през есента на 2010 г.

Анализът и специфичните въпроси, представени в това съобщение и в съпровождащия работен документ на службите, предоставят основа за предстоящата междинна оценка и по-нататъшни политически дискусии в Съвета, Парламента и със заинтересованите страни. Те трябва да се занимават със следните важни въпроси:

- Как може да се подобри въздействието на РП7 и на бъдещите рамкови програми върху обособяването на европейското научноизследователско пространство?
- Ефикасни ли са новаторските мерки (ЕСНИ, СТИ, член 169, ФИСП) за постигане на поставените цели?
- Как може да бъдат подобрени ефектът и добавената стойност на съвместната научноизследователска дейност, обхващаща научни дисциплини, промишлени сектори и сфери на политиката, за да се отговори по-добре на мащабни обществени предизвикателства?
- Адекватна ли е ролята на РП7 за позициониране на Европа върху световната научно-техническа карта?
- Доколко се оказаха ефективни мерките за опростяване? Дали по-нататъшните мерки ще доведат до желаните резултати или се налага да потърсим радикално нови подходи?

Заклученията на тази междинна оценка ще бъдат от значение не само за евентуалното преразглеждане на РП7, но и ще окажат голямо влияние върху започващите дебати за бъдещите финансови рамки на ЕС, Лисабонската стратегия за периода след 2010 г. и следващата Рамкова програма.